

Mottakere av rundskrivet: (sett kryss)

- Sdir : Sjøfartsdirektoratet
- A: 16 spesielt bemyndigete arbeidskontorer
- U: Utvalgte utenriksstasjoner
- P: Produsenter av utstyr ev. undergrupper
- OFF: Offshorerederier / plattformsjefer / operatører
- Hov: Hovedorganisasjoner
- Andre:

Nr.: RSV 22-2022**Dato:** 24.11.2022**Saksnr.:** 2021/166394**Gjelder til:** 31.12.2027**Opphever:** RSV 02-2022**Referanse til:** [Forskrift 1. januar 2005 nr. 8 om arbeidsmiljø, sikkerhet og helse for de som har sitt arbeid om bord på skip,](#)

Veiledning til krav om sikkerhetsopplæring ved arbeid og drift av elektriske anlegg om bord på norske skip

Med utgangspunkt i kravet om opplæring i forskrift 1. januar 2005 nr. 8 om arbeidsmiljø, sikkerhet og helse for de som har sitt arbeid om bord på skip (ASH-forskriften) § 2-6 og forskrift 1. juli 2006 nr. 458 om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg (FSE-forskriften) § 7, gir Sjøfartsdirektoratet med dette rundskrivet veiledning om krav til opplæring den som har sitt arbeid om bord på norske skip og som skal utføre oppgaver knyttet til drift og vedlikehold av maritime elektriske anlegg.

Opplæringen av den som har sitt arbeid om bord i skip, er en viktig forutsetning for å kunne utføre arbeidsoppgavene på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte.

Bakgrunn

Etter lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 11 skal skip «[...] drives og vedlikeholdes på en slik måte at det ut fra skipets formål og det fartsområdet det er bestemt for, gir betryggende sikkerhet for liv og helse, miljø og materielle verdier». Skipssikkerhetsloven § 22 stiller videre krav til at «[a]rbeidet om bord skal tilrettelegges og utføres slik at hensynet til liv, helse og arbeidsmiljø blir ivaretatt på en god og hensiktsmessig måte. Ved tilretteleggingen skal det tas hensyn til den enkeltes forutsetninger for å kunne utføre arbeidet på en måte som er sikkerhetsmessig forsvarlig.»

Forskrift 4. desember 2001 nr. 1450 om maritime elektriske anlegg (FME-forskriften) § 4 pålegger rederiet å sørge for at anlegg som omfattes av FME-forskriften til enhver tid oppfyller sikkerhetskravene i forskriften. Ved bruk og tilkobling av elektrisk utstyr til anlegg skal det vises aktsomhet, slik at det ikke oppstår fare for liv, helse eller materielle verdier. FSE-forskriftens anvendelse ved drift og vedlikehold av maritime elektriske anlegg er beskrevet i merknad til FME-forskriften § 4.

I denne forbindelse ønsker Sjøfartsdirektoratet å presisere at selv om FSE-forskriften §5 definerer høyspenning som spenning som normalt overstiger 1000V (AC) eller 1500V (DC), skal STCW-konvensjonens definisjon benyttes. STCW-konvensjonen Avsnitt A-I/1 definerer høyspenning som spenning som overstiger 1000 V (AC/DC).

I samsvar med FSE-forskriften § 7 forutsettes det et system for overordnet planlegging der personellet skal

- ha tilgang til forskriften
- gjøres kjent med relevante bestemmelser i forskriften med veiledning
- gis nødvendig opplæring, øvelse og instruksjon

FSE-forskriften er en rammeforskrift som baserer seg på at anerkjente internasjonale normer legges til grunn for oppfyllelse av forskriftens sikkerhetskrav. DSB anser at den til enhver tid gjeldende versjon av internasjonal standard IEC 60092-509 oppfyller sikkerhetskravene i denne forskriften. Dersom forskrift, veiledning og internasjonal standard er oppfylt anses det som dokumentert at forskriftens sikkerhetskrav er oppfylt.

Tiltak

ASH-forskriften § 2-6 krever at den som har sitt arbeid om bord skal få nødvendig opplæring blant annet for å kunne utføre sitt arbeid på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte. Opplæring skal også gjennomføres før det gis adgang til områder med alvorlig eller særskilt risiko. Kravene i ASH-forskriften § 2-6 betyr at:

- Rederiet skal sørge for at hvert skip er tilstrekkelig bemannet med arbeidstakere som innehar rett kompetanse, og som er kvalifiserte, sertifiserte og medisinsk skikket i samsvar med gjeldende regler.
- Rederiet skal sørge for at nødvendig opplæring blir gitt, og at en tilstrekkelig grad av familiarisering om bord blir praktisert.
- Rederiet skal påse at opplæring, øvelse og instruksjon i henhold til FSE-forskriften er gitt til den som har sitt arbeid om bord med oppgaver knyttet til drift eller vedlikehold av skipets maritime elektriske anlegg. Krav til slik opplæring og vedlikehold av denne opplæringen er beskrevet i veiledningen til FSE-forskriften § 7.

Opplæringen skal tilpasses

- a) den enkeltes funksjon
- b) den enkeltes arbeidsoppgaver
- c) relevante problemstillinger for det enkelte maritime elektriske anlegget.

I tillegg skal opplæringen inkludere

- a) instruksjer
- b) prosedyrer
- c) eventuelle sjekklister som er tilpasset skipets og rederiets drift.

I denne sammenhengen vises det til forskrift 16. desember 2016 nr. 1770 om sikkerhetsstyring for mindre lasteskip, passasjerskip og fiskefartøy mv. § 6, og forskrift 5. september 2014 nr. 1991 om sikkerhetsstyringssystem for norske skip og flyttbare innretninger § 6.

Opplæring, øvelse og instruksjon skal gjentas hvert år, men oftere når forholdene gjør dette nødvendig. Førstehjelp ved ulykker forårsaket av elektrisk strøm skal inngå i den nevnte opplæringen. Det skal ikke gå mer enn 12 måneder mellom hver opplæring. Gjennomført opplæring skal dokumenteres i henhold til ASH-forskriften § 2-6.

Eventuelle spørsmål eller avklaringer som gjelder innholdet i FSE-forskriften, kan rettes til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

Knut Arild Hareide
sjøfartsdirektør

Linda Bruås
avdelingsdirektør